

כאשר אור, צליל ואפילו פעילות פשוטה גורמים להתקפים

חלק מחולי האפילפסיה מדווחים על סוג לא רגיל של התקפים, שיכולים להיגרם על ידי צליל מסויים, מראה או חוויה. מתוך אלה, ההתקפים הנקראים אפילפסיית רפלקס, הנגרמים על ידי הבזקי אור הם המוכרים ביותר, אך קיימים רבים אחרים.

הנושא הוצג בסדנה בכנס הלאומי ה-35 של האגודה האמריקאית לאפילפסיה, שנערך באורלנדו באוקטובר 2003. רפלקס אפילפסיה הינו הגדרת גג המכסה אפילפסיה בה ההתקף נגרם על ידי גירוי. הם מתרחשים עצמונית רק על ידי הגירוי, והנם שונים מאלה הנגרמים על ידי מזרזים כגון מניעת שינה, או מאלה הנגרמים על ידי טראומה או זיהום.

אפילפסיית רפלקס השכיחה ביותר הנה הרגישות לאור, כך לפי פרופסור סלים בנבדיס מהמחלקה הניורולוגית ומנהל תוכנית האפילפסיה המקיפה באוניברסיטת דרום לורידה.

התקפים שלרוב מתרחשים כתגובה להבזקים של אור חזק הינם המיוקלונים, הטונים קלונים, והתקפי בהייה. האם אור מהבהב ממשחקי מחשב וטלוויזיה יכול לגרום לאפילפסיה?

"משחקי מחשב וטלוויזיה אינם גורמים לאפילפסיה, אומר בנבדיס, "אך הם יכולים לגרום להתקפים באנשים עם נטייה גנטית".

להימנעות מהיחשפות לסוגים מסוימים של אור מהבהב יש פוטנציאל למנוע התקף באדם עם אפילפסיה רגישה לאור, מציין הפרופסור לניורולוגיה גיוספה ארבה, מהמחלקה לניורולוגיה וילדים באוניברסיטת המרכז הרפואי רוצ'סטר.

לפי ארבה, טכניקה נוספת שעשויה למנוע התקף באדם רגיש לאור, היא לכסות עין אחת בכל פעם. הפחתת בהירות מסך הטלוויזיה, שמירת מרחק של לפחות 70 ס"מ מהמסך, שימוש במסך קטן, ושמירה על חדר מואר היטב בכדי להקטין את הניגודיות, הן טכניקות נוספות שעשויות למנוע התקפי רגישות לאור.

כמה שכיחה הרגישות לאור? לכחמישה אחוז מחולי האפילפסיה (כ-100,000 בארה"ב) עשויה להיות רגישות לאור, והיא שכיחה יותר בילדים ובגיל ההתבגרות, ופוחתת עם הגיל.

סוגים נוספים של –אפילפסיית רפלקס

חלק מהאנשים עם אפילפסיית רפלקס מוצאים כי תנועות או תחושות מסוימות עשויות לגרום להתקף. הגירוי יכול להיות מים חמים על העור או תנועת כמו צחצוח שיניים, או אפילו אכילה.

צלילים פשוטים או מורכבים כמו מוסיקה משפיעים על אנשים עם סוגים מסוימים של רפלקס אפילפסיה. ריחות מסוימים או טעמים, או אפילו הפתעה או התרגשות, יכולים כולם להוביל להתקף.

פעולות מורכבות כגון קריאה יכולות לגרום להתקפים במקרים נדירים, ואפילו חשיבה כגון פתירה של בעיות מתמטיות יכולה להשפיע על חלק מהאנשים.

בסיכומו של עניין, אומר בנבדיס, הרופאים מוצאים שלחולים עם אפילפסיית רפלקס יש התקפים כלליים, ולפעמים התקפים פוקליים (חלקיים). אך בשום מקרה האפילפסיה לא נגרמת על ידי גורמים מיוחדים אלו, הוא מדגיש, מפני שלאנשים אלה יש נטייה מוקדמת להגיב אליהם.

ההנחיות בארה"ב למשחקי מחשב ותעשיית השידורים

מומחי אפילפסיה ממליצים על פיתוח הנחיות הנוגעות ללמשחקי מחשב ולשידורים בדומה לאלה הקיימות באירופה וביפן, בניסיון לאפשר מניעה של התקפים אצל אנשים הרגישים לכך.

למטרה זו, האגודה לאפילפסיה מארגנת פגישה, הממומנת על ידי המרכז הלאומי למניעת מחלות ולשליטה בהן, שתפגיש בין חברי קבוצת מומחים מוסכמת שתעסוק בנושא זה.

על פי קרה שמיט, מנהלת בכירה של המחקר והחינוך המקצועי באגודה לאפילפסיה, הקבוצה תכיל מומחים שפיתחו את ההנחיות באירופה וביפן, מומחים ברגישות לאור ובאפילפסיה אצל ילדים, יועצים משפטיים ובעלי מקצוע מתחום התקנות בתעשייה.

"כאשר ההנחיות יגובשו, הן יישלחו לפרסום מקצועי, ויועברו לרשויות המתקנות בארה"ב ולתעשייה הפרטית כדרישות המינימום למניעת התקפי רגישות לאור, אומרת שמיט. "המטרה היא שהתעשייה תיישם את ההנחיות הללו בפיתוח מוצרים המפחיתים את הסיכון להתקפים".

מאת סילביה בלייר
EpilepsyUSA
ינואר 2004